

DORINIO UGDYMO EVANGELIKŲ REFORMATŲ TIKYBOS BENDROJI PROGRAMA
Parengė Rasa Mardosaitė

Turinys

1. Paskirtis.....	2
2. Tikslai ir uždaviniai	2
2.1. Tikslai	2
2.2. Uždaviniai.....	2
2.2.1. Pradinio ugdymo uždaviniai	2
2.2.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai	3
3. Kompetencijų ugdymas dalyku.....	3
4. Pasiekimų sritys	5
5. Pasiekimų raida.....	6
6. Mokymosi turinys	10
6.1. Mokymosi turinys 1–4 klasei.....	10
6.1.1. 1 klasė	10
6.1.2. 2 klasė	11
6.1.3. 3 klasė	12
6.1.4. 4 klasė	13
6.2. Mokymosi turinys 5–8 klasės	14
7.2.1. 5 klasė	14
7.2.2. 6 klasė	15
7.2.3. 7 klasė	16
7.2.4. 8 klasė	17
7.3. Mokymosi turinys. 9–10 klasės	18
7.3.1. 9-10 klasė	18
7. Pasiekimų vertinimas	19
8. Pasiekimų lygių požymiai	19
1-2 klasė	19

1. Paskirtis

Evangelikų reformatų tikybos mokomasis dalykas supažindina mokinius su Šventuoju Raštu, kaip biblinio tikėjimo pamatu, viliantis, kad Biblijos, kaip Dievo Žodžio pažinimas sąlygos mokinių moralinę transformaciją, pažadins poreikį asmeniškai pažinti Kristų, kaip savo Atpirkėją, suteiks viltį ir prasmę, ugdyt pasitikėjimą Dievu ir vidinę pagarbą Dievui, kiekvienam žmogui, kūrinijai.

Mokiniai yra skatinami kelti tikėjimo, asmens tapatumo, etinius, egzistencinius, socialinius, kultūrinius klausimus ir ieškoti atsakymų Šventojo Rašto šviesoje apmąstant tikėjimo ir mokslo dialogo perspektyvą.

Evangelikų reformatų tikybos programa yra sudaryta remiantis Šventuoju Raštu (Biblija), pagrindiniais evangelikų reformatų išpažinimo raštais, Evangelikų reformatų bažnyčios paveldu ir jos istorija.

Mokytojams paliekama galimybė lanksčiai pritaikyti ugdymo turinį ir metodus, atsižvelgiant į konkrečią situaciją ir mokinių poreikius.

2. Tikslai ir uždaviniai

2.1. Tikslai

Siekama, kad Evangelikų reformatų tikybos pamokose mokiniams būtų suteikiamos galimybės:

- formuotis Šventojo Rašto išmintimi grįstą pasaulėžiūrą ir suvokti save ir supantį pasaulį Dievo Žodžio šviesoje;
- per Atpirkimo istorijos pažinimą ugdytis giluminį moralinių nuostatų įsisąmoninimą ir įprasminti tai per pagarbą ir atsakingą santykį su Dievu, savimi, visuomene, gamta ir pasauliu.
- ugdytis gebėjimą empatiškai užjausti, suprasti kiekvieną asmenį ir nesitaikstyti su prievartos, neteisingumo, patyčių apraiškomis artimoje ir tolimoje aplinkoje.
-

2.2. Uždaviniai

2.2.1. Pradinio ugdymo uždaviniai

Siekdami religinio ugdymo tikslo mokiniai:

- susipažįsta su Šventajame Rašte atskleidžiama Atpirkimo istorija ir apmąsto savo vietą joje.
- puoselėja pagarbą, pasitikėjimą ir nuostabą santykyje su Kūrėju ir kūrinija.
- ugdomi pradinius Biblijos studijavimo gebėjimus.

2.2.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai

Siekdami religinio ugdymo tikslo, mokiniai:

- pagilina supratimą apie Šventajame Rašte atskleidžiamą Atpirkimo istoriją ir analizuoja savo santykį su ja.
- mokosi skaityti ir suprasti Šventąjį Raštą kaip užrašytą Dievo Žodį.
- susipažįsta su pagrindinėmis evangelikų reformatų tikėjimo doktrinomis, Bažnyčios istoriniu ir kultūriniu paveldu.
- susipažįsta su pasaulio religijomis bei krikščioniškomis konfesijomis.
- ugdomi toleranciją įvairių pasaulėžiūrų žmonėms.

3. Kompetencijų ugdymas dalyku

Kompetencija	Kompetencijos raiška
4.1. Pažinimo kompetencija	<p>Evangelikų reformatų tikybos dalyku ugdomas žingeidumas pažinti save ir supantį pasaulį Dievo Žodyje atskleistos Atpirkimo istorijos kontekste.</p> <p>Mokiniai dalyko žinias ir gebėjimus ugdomi analizuodami Šventojo Rašto (Biblijos) tekstus, pagrindinius evangelikų reformatų išpažinimo raštus. (Heidelbergo katekizmą, Antrąjį šveicariškąjį išpažinimą, Miesto katekizmą ir kt.)</p> <p>Mokiniai mąsto kritiškai, kai suvokia ir tikslingai taiko Šventojo Rašto principus kasdienybėje, išsako savo nuomonę, analizuoja išskylančias problemas, kritiškai vertina alternatyvius požiūrius ir šaltinių patikimumą internete.</p> <p>Mokėjimo mokytis gebėjimus mokiniai ugdomi suvokdami, kaip taikyti Šventojo Rašto skaitymo ir aiškinimo principus, tikslingai ir atsakingai atsirinkdami informaciją įvairiuose šaltiniuose, tirdami ir kritiškai reflektuodami, susiedami naują informaciją su jau žinoma, savarankiškai planuodami asmenines Šventojo Rašto studijas.</p>

<p>4.2. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija</p>	<p>Per evangelikų reformatų tikybos dalyką mokiniai skatinami apmąstyti savo ir kito asmens, sukurtų pagal Dievo atvaizdą, unikalumą, vertę bei prasmę. Nagrinėdami biblines istorijas mokosi atpažinti ir valdyti emocijas, puoselėti sveikus tarpusavio santykius pozityviai spręsti konfliktus ir atsakingai priimti sprendimus; analizuoja įvairias situacijas ir mokosi įveikti iššūkius; įvardija bendražmogiškas vertybes ir geba paaiškinti vertybių svarbą priimant sprendimus.</p> <p>Dalyko turinys yra organizuojamas taip, kad mokiniai ugdytųsi empatiškumo, socialinio sąmoningumo ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimo įgūdžius, ugdytųsi pagarbų elgesį su gamta ir suvokimą apie visos kūrinijos integralumą.</p> <p>Mokiniai rūpinimosi sveikata svarbą ir įgūdžius ugdomi reflektuodami žmogaus sielos ir kūno vienovę, ugdydamiesi nuostabą ir dėkingumą Kūrėjui už savo būtį.</p>
<p>4.3. Kūrybiškumo kompetencija</p>	<p>Per evangelikų reformatų tikybos pamokas ugdomi tyrinėjimo gebėjimus, ieškodami reikiamos informacijos įvairiuose šaltiniuose, kritiškai vertindami rastą informaciją bei jos patikimumą. Generavimo gebėjimus mokiniai ugdomi argumentuotai išreikšdami savo požiūrį, pagrįsdami Šventuoju Raštu ir savo patirtimi.</p> <p>Mokiniai ugdomi kūrybinį mąstymą keldami klausimus, svarstydami alternatyvius atsakymus. Ugdoma ištvermė ir drąsa priimti gyvenimo sudėtingumą bei gebėjimas išvelgti viltį „jau ir dar ne“ biblinėje perspektyvoje. Reflektuojama kristocentriško mąstymo ir veikimo galia.</p> <p>Ugdomi mokinių gebėjimai generuoti kūrybines idėjas esamos informacijos pagrindu, ieškoti sprendimų bei išraiškos formų.</p>

4.4. Pilietiškumo kompetencija	<p>Evangelikų reformatų tikybos pamokose pilietinis tapatumas yra ugdomas nagrinėjant bendruomenės, etikos, moralės ir kitas pažinimo sritis. Mokiniai skatinami apmąstyti ir susieti asmeninę laisvę su atsakomybe už savo veiklą ir jos rezultatus, dalyvauti bendruomenės veikloje, atsiliepti į žmonių poreikius. Ugdoma, kad mokinys prisidėtų prie darnios ekologinės aplinkos kūrimo</p> <p>Pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms ugdoma aptariant įvykius, mokiniams aktualius problemas, dalinantis nuomone ir informacija.</p> <p>Taip pat mokiniai skatinami suprasti kitokius galimus požiūrius į tuos pačius dalykus, reiškinius, į kitų religijų nuostatas, kitas tautas, demonstruoti empatiją ir toleranciją kitokiai nuomonei ir kitokiam požiūriui į gyvenimą. Mokiniai motyvuojami gerbti Lietuvos valstybę, jos istoriją.</p>
4.5. Kultūrinė kompetencija	<p>Evangelikų reformatų tikybos programa ugdo kultūrinį sąmoningumą, kuris grindžiamas žiniomis apie evangelikų reformatų ir kitų konfesijų ir tikybų, tautų kultūros tradicijas. Pabrėžiama kultūrų ir tikėjimų įvairovė, ugdomas jų pažinimas ir supratimas, skatinantis toleranciją kitiems.</p> <p>Mokinys ugdysis savo estetinį skonį ir išraišką analizuodamas tikėjimo tiesų išraišką mene, perteikdamas savo religinius išgyvenimus bei refleksijas įvairiomis raiškos priemonėmis.</p>
4.6. Komunikavimo kompetencija	<p>Evangelikų reformatų tikybos ugdymo programoje komunikavimo kompetencija ugdoma mokantis kurti pranešimus, atpasakojant tekstus, atmintinai mokantis įvairias ištraukas iš Šventojo Rašto, samprotaujant apie biblinius tekstus ir gyvenimo reiškinius, pateikiant savo nuomonę ir pagarbiai išklausančią ir įsiklausančią į kito nuomonę.</p> <p>Ugdymo pamokose veikla organizuojama taip, kad mokiniams būtų sudaromos galimybės išmokti rasti ir atsirinkti informaciją įvairiuose informacijos šaltiniuose; skirti objektyvią informaciją nuo subjektyvios.</p>

4. Pasiekimų sritys

Pasiekimų sritis	Pasiekimai
4.1 (A) Šventojo Rašto pažinimas	A1 Pagrindžia Biblijos autoritetą

	A2 Nagrinėja Biblijos pasakojimą
4.2 (B) Tikėjimo turinio pažinimas	B1 Apmąsto trivienio Dievo apreiškimą Šventajame Rašte B2 Analizuoja atperkančiąją Jėzaus misiją B3 Atpažįsta žmogaus prigimties orumą ir trapumą B4 Apibūdina įvairias pasaulėžiūras ir jas gerbia
4.3 (C) Bažnyčia ir liturgija	C1 Apibrėžia Bažnyčios prigimtį, ženklus, tikslus ir istoriją
4.4 (D) Biblinis dvasingumas	D1 Analizuoja praktinę biblinio dvasingumo raišką santykyje su Dievu D2 Analizuoja praktinę biblinio dvasingumo raišką santykyje su savimi ir artimu
4.5 (E) Moralė/etika - žmogus ir pasaulis	E1 Ugdosi socialinę, pilietinę atsakomybę bei pagarbų/tausojantį santykį su kūriniu

5. Pasiekimų raida

1-2 mokymosi metai	3-4 mokymosi metai	5-6 mokymosi metai	7-8 mokymosi metai	9-10 mokymosi metai
A ŠVENTOJO RAŠTO PAŽINIMAS				
A1 Pagrindžia Biblijos autoritetą				
A1 Supranta, kad Biblija yra Dievo pasakojimas. Mielai klausosi ir atpasakoja/pavaizduoja kelias istorijas iš Biblijos	A1 Išsako savo samprotavimus, kodėl Biblija galima pasitikėti.	A1 Paaiškina, kodėl Biblija gali būti patikimas gyvenimo pamatas.	A1 Analizuoja galimybę Biblijos pagrindu formuoti vertybių sistemą.	A1 Pagrindžia krikščioniškos pasaulėžiūros vertybes Biblijos autoritetu.
A2 Nagrinėja Biblijos pasakojimą				

A2 Klausosi skaitomo teksto iš Biblijos ir Išsako savo samprotavimus ir kilusius klausimus apie jį.	A2 Paaiškina, kaip tikėjimo protėviai atsiliepė į Dievo kvietimą ir įvardija, ko galima pasimokyti iš jų.	A2 Išvardija pagrindinius Senojo Testamento įvykius chronologine tvarka, sieja Biblijos veikėjus su atitinkamais įvykiais Biblijoje.	A2 Palygina Sandoros sampratą Senajame ir Naujajame Testamente. Atpažįsta Biblijos tekstų aktualumą ir sieja juos su asmenine patirtimi.	A2 Geba paaiškinti Šventojo Rašto santykių su krikščioniška tradicija, kultūra.
B TIKĖJIMO TURINIO PAŽINIMAS				
B1 Apmąsto trivienio Dievo apreiškimą Šventajame Rašte				
B1 Apibūdina Dievą kaip Kūrėją ir gyvenimo šaltinį. Pateikia Dievo ir žmogaus kūrybos panašumus ir skirtumus.	B1 Įvardija Dievo ištikimybės apraiškas Biblijos veikėjų gyvenime. Atpažįsta Dievo ištikimybės ženklus kasdienybėje.	B1 Paaiškina, kaip Dievo teisingumas pasireiškia meile ir rūstybe.	B1 Analizuodami trivienio Dievo apsireiškimą ir Trejybės asmenų santykį, atpažįsta bendrystės poreikio ištakas.	B1 Paaiškina trejbinio Dievo sampratą. Įvardija kaip veikia Dievo Trejybės asmenys. Atpažįsta klaidingus Dievo įvaizdžius, paaiškina jų atsiradimo priežastis ir pasekmes.
B2 Analizuoja atperkančiąją Jėzaus misiją				
B2 Pasakoja Jėzaus gimimo istoriją, Išreiškia pagarbą Jėzui, kaip Dievo Sūnui.	B2 Mokosi atpažinti kai kuriuos ST įvaizdžius ir pažadus apie Gelbėtoją ir susieti juos su Jėzaus asmeniu.	B2 Paaiškina, kodėl žmonėms yra reikalingas Gelbėtojas ir išvelgia išgelbėjimo poreikį.	B2 Apibrėžia Jėzaus Kristaus misiją.	B2 Analizuoja nuorodas į Jėzų Kristų Senajame Testamente ir sieja su Jėzaus Kristaus gyvenimu ir misija. Išvelgia ir supranta savo gyvenimo ir

				Atpirkimo istorijos sąsajas.
B3 Atpažįsta žmogaus prigimties orumą ir trapumą				
B3 Su mokytojo pagalba išsako samprotavimus apie tikėjimo reikalingumą žmogui, geba paaiškinti, ką reiškia, kad Dievas sukūrė žmogų pagal savo panašumą.	B3 Atpažįsta Nuopuolio pasekmes Dievo kuriniuose ir žmonių santykiuose. Svarsto Dievo kvietimą pripažinti savo silpnumą ir priimti Jo pagalbą.	B3 B3 Vertina tikėjimo vaidmenį žmogaus gyvenime, randa tikėjimo pavyzdžių. Mokosi spręsti iškilusius sunkumus remiantis krikščionybės idealais.	B3 Svarsto Dievo kvietimą dalyvauti Atpirkimo darbe. Stengiasi atsilipti į Dievo kvietimą, ieškant savo pašaukimo.	B3 Analizuoja asmens pamatinius poreikius, remiantis Šventojo Rašto požiūriu ir ieško būdų išspręsti problemas
B4 Apibūdina įvairias pasaulėžiūras ir jas gerbia				
B4 Pastebi ir priima savo ir kitų skirtingumą, suvokia, kad yra vertybių, kurios svarbios visiems žmonėms.	B4 Skiria krikščionišką pasaulėžiūrą nuo kitų pasaulėžiūrų. Atpažįsta keletą religinių simbolių.	B4 Išreiškia savo nuomonę (ne)tikėjimo įtaką elgesiui ir pasirinkimams. Demonstruoja pagarbą kitokiai nuomonei.	B4 Lygina įvairių krikščioniškų konfesijų raišką. Identifikuoja didžiąsias pasaulio religijas, jas klasifikuoja.	B4 Apibrėžia ekumenizmo ir tarpreliginio dialogo sąvokas ir apibūdina ekumenizmo ir tarpreliginio dialogo raidą.
C BAŽNYČIA IR LITURGIJA				
C1 Apibrėžia Bažnyčios prigimtį, ženklus, tikslus ir istoriją				
C1 Apibrėžia bažnyčią kaip Dievo tautą, kuriai priklauso visi tikintieji (ST ir NT). Išvardija pagrindines krikščioniškas šventes ir paaiškina, ką jos reiškia.	C1 Gilina Bažnyčios, kaip visų laikų tikinčiųjų bendruomenės sampratą.	C1 Skiria vietinės ir visuotinės bažnyčios bruožus. Pristato bažnyčios, kaip tarnaujančios bendruomenės prasmę.	C1 Paaškina Evangelikų reformatų bažnyčios sakramentų reikšmę	C1 Tyrinėja Evangelikų reformatų bažnyčios išpažinimus ir susieja juos su Šventuoju Raštu ir kasdienio gyvenimo praktika.

D BIBLINIS DVASINGUMAS				
D1 Analizuoja praktinę biblinio dvasingumo raišką santykiyje su Dievu				
D1 Savais ar išmoktais žodžiais išsako padėką ir prašymus Dievui. Išreiškia susidomėjimą Dievo Žodžiu.	D1 Apibūdina maldos paskirtį ir formas. Atpažįsta Dievo rūpestį žmogumi Biblijos tekstuose ir savo gyvenime.	D1 Įvardija ir pateikia pavyzdžių apie asmeninę maldos ir Dievo Žodžio apmąstymo patirtį. Remiasi Biblija apibūdindami savo asmeninį santykį su Dievu.	D1 Analizuoja tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus. Įvardija dvasinio gyvenimo trukdžius.	D1 Analizuoja ir praktikuoja tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus
D2 Analizuoja praktinę biblinio dvasingumo raišką santykiyje su savimi ir artimu				
D2 Jausdami gražaus elgesio poreikį mokosi puoselėti draugystę su žmonėmis. Moka atsiprašyti ir priimti atsiprašymą.	D2 Vertina kitų poelgius atsižvelgdami į Aukso taisyklę ir 10 Dievo Įsakymų. Moka atpažinti, įvardinti savo kaltę ir priimti atleidimą.	D2 Supranta kantrybės ir pakantumo svarbą kuriant santykius su bendraamžiais. Atpažįsta ir reaguoja į patyčių elgesį ir erzimą.	D2 Analizuoja pasirinkimų ir pasekmių dėsnius. Palygina tikinčio ir netikinčio žmogaus prioritetus.	D2 Rodo pagarbą asmenims iš skirtingų socialinių, kultūrinių ar religinių grupių.
E MORALĖ/ETIKA - ŽMOGUS IR PASAULIS				
E1 Ugdomi socialinę, pilietinę atsakomybę bei pagarbą/tausojančią santykį su kūrinija				
E1 Gėrisi Dievo kūrinijos grožiu. Apibūdina kodėl svarbu ja rūpintis. Aptaria pagalbos būdus artimiausioje aplinkoje.	E1 Išvardija kelis teigiamo ir neigiamo žmogaus poveikio gamtai pavyzdžius. Pripažįsta kito žmogaus poreikius, žino pagalbos būdus ir juos taiko.	E1 Su mokytojo pagalba remdamiesi Šventuoju Raštu pateikia pavyzdžių apie žmogaus atsakomybę santykiyje su kūrinija. Aptaria doros lyderystės koncepciją.	E1 Generuoja idėjas apie tai, kaip gali prisidėti prie visuomenės gerovės, darnios ekologinės aplinkos kūrimo.	E1 Tyrinėja kaip socialinė, pilietinė misija yra apibrėžiama Senajame ir Naujajame Testamente. Dalyvauja savanoriškoje veikloje.

6. Mokymosi turinys

Šioje programoje pateikiamas mokymosi turinys sudaro 70% turinio. Likusią turinio dalį mokytojai kūrybiškai atskleidžia, gilindami pateiktą turinį, taikydami daugiau detalių, pagal poreikį ar situaciją daugiau akcentuodami vieną ar kitą temą, pasirinkdami įvairius įmanomus būdus (projektinės užduotys, pažintinės ekskursijos, diskusijos, integruoti projektai ir pan.).

6.1. Mokymosi turinys 1–4 klasei

6.1.1. 1 klasė

A. Šventojo Rašto pažinimas.

Ugdomos kompetencijos pažinti Šventąjį Raštą kaip išskirtinę knygą, kurioje pats Dievas atskleidžia pasaulio ir žmonių kilmę, įvykusį Nuopolį, jo pasekmes ir Dievo pažadą atstatyti pažeistą žmogaus orumą. Klausydami perpasakojamų istorijų iš Biblijos bei analizuodami paveikslėlius, mokiniai susipažįsta su Biblijos metapasakojimo istorijomis iki Abraomo (Pradžios knyga 1-11 skyriai). Mokytojo parinktomis raiškos priemonėmis pavaizduoja pasaulio Sukūrimo istoriją, eilės tvarka sudėlioja sukūrimo dienas, skiria įvykius prieš Nuopolį ir po jo, apibūdina Adomą ir Ievą, kaip pirmą šeimą. Įvardija dvi Šventojo Rašto dalis. Mokiniai atskiria, kuri istorija yra iš Senojo Testamento, o kuri - iš Naujojo Testamento. Ugdomas gebėjimas atpažinti, kaip Dievas kalbina žmogų per Šventojo Rašto tiesas ir žodžius

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

Ugdomas suvokimas, kad Dievas sukūrė pasaulį, jį myli ir juo rūpinasi. Per analizuojamas Biblijos istorijas mokiniai mokosi atpažinti tokius Dievo atributus/savybes, kaip kūrybiškumą, meilę, galybę, tobulumą/šventumą. Per tai ugdomas suvokimas, kad žmogus yra ypatingas Dievo kūrinys, sukurtas atspindėti Dievą. Skiria Dievo kūrinius nuo žmonių kūrinių, pateikia kelis pangs. Mokytojo padedami analizuoja Dievo ir žmogaus kūrybos pavyzdžius ir pateikia kelis panašumus ir skirtumus. Ugdomas suvokimas, kad Jėzaus Kristaus gimimo istorija yra Dievo, kuris sukūrė Dangų ir Žemę, įsikūnijimo istorija (Pr.1,1-Jono 1, 1). Savais žodžiais paaiškina, ką reiškia priima save ir kitus kaip unikalius Dievo kūrinius. Susipažįstama su sąvoka nuodėmė, kuri apibrėžiama, kaip žmogaus polinkis mąstyti, elgtis priešingai Dievo nustatytai tvarkai. Akcentuojama, kad Dievo mylinti nuostata žmogaus atžvilgiu nesikeičia net kai žmogus yra nusisukęs nuo Dievo. Tvano istorija atskleidžia ir Dievo šventumą, kuris reikalauja, kad blogis būtų nubaustas/suvaldytas. Įsimeina NMK 1-5 klausimus ir atsakymus.

C. Bažnyčia ir liturgija.

Kalbama apie tai, kad Dievas sukūrė žmogų, kaip bendraujančią asmenį. Jis dovanuoja žmogui šeimą, bendruomenę. Ugdomas suvokimas, kad Bažnyčia yra Dievo tauta, kurios paskirtis yra garsinti Dievo darbus ir drąsinti tikinčiuosius pasitikėti Dievu. Kalbama, kad Dievo tautai priklausė ir priklauso žmonės, kurie pasitikėjo/pasitiki Dievu (Abelis, Nojus ir pan.) Ugdomas suvokimas, kad krikščioniškos šventės yra susijusios su Jėzaus gyvenimo įvykiais.

D. Biblinis dvasingumas.

Ugdomas gebėjimas pastebėti Dievo gerumo apraiškas Šventajame Rašte ir kasdienybėje ir išsakyti padėką Dievui maldoje, o artimui - savo žodžiais ir veiksmais. Mokiniai mokomi sieti Dievo meilę ir rūpestį žmogumi su Dievo kvietimu priimti save ir kitą žmogų kaip vertingą ir unikalų Dievo kūrinį. Mokiniai

skatinami atpažinti ir pateikti gero ir blogo elgesio pavyzdžių, sieti nuodėmę su nepaklusnumu Dievui (Pavydas, pasipūtimas, muštynės - Kaino ir Abelio istorija, Babelės bokšto statyba)

E. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis.

Apmąstydami Sukūrimo istoriją ir Dievo patikėtą atsakomybę žmogui rūpintis kūrinija, mokiniai aptaria kaip praktiškai galima pasirūpinti augalais, gyvūnais ir įgyvendina paprastus projektus (pvz. pagamina lesyklėles paukšteliams žiemą, surenka šiukšles ir t.t.). Ugdomas suvokimas, kad esame atsakingi/neturime būti abejingi kitų žmonių poreikiams. Mokosi pastebėti ir atsilipti į žmonių, esančių artimiausioje aplinkoje, poreikius.

6.1.2. 2 klasė

A. Šventojo Rašto pažinimas.

Ugdomos kompetencijos pažinti Šventąjį Raštą kaip Dievo, veikiančio istorijoje, pasakojimą, susipažįstant su Izraelio tautos patriarchų Abraomo, Izaoko ir Jokūbo gyvenimais (Pradžios 12-50 skyriai). Mokiniai klausydami ir skaitydami ištraukas iš Šventojo Rašto atsako į faktinius ir aiškinamuosius klausimus, išsako kilusius klausimus bei samprotavimus. Senojo ir Naujojo Testamento santykį. Išvardija pagrindinius įvykius iš Abraomo, Jokūbo ir Ezavo, Juozapo, Zacharijo ir Ežbietos, Jono Krikštytojo gyvenimų. Mokiniai įvardija, kad Bibliją sudaro dvi dalys - Senasis Testamentas ir Naujasis Testamentas, paaiškinant, kad Jėzaus Kristaus gimimo istorija yra aprašoma antroje Biblijos dalyje, kuri vadinama Naujuoju Testamentu.

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

Per analizuojamas Biblijos istorijas (Pradžios 12-50; Luko 1–2), mokiniai mokosi atpažinti tokius Dievo atributus kaip meilė, ištikimybė, suverenumas.

Aptariamas Jėzaus gimimas, kaip Dievo pažado, atsiųsti Gelbėtoją išsipildymas. Šis pasakojimas gretinamas su išpildytu Dievo pažadu Abraomui ir Zacharijui susilaukti palikuonių (Pradžios 12,2; Pradžios 15, 1-6, Pradžios 21; Luko 1-2). Ugdomas supratimas apie aukos už nuodėmę svarbą Abraomo ir Izaoko istorijoje. Ši istorija susiejama su Dievo Sūnaus auka ant kryžiaus.

Kalbama apie žmogaus polinkio siekti naudos sau (Abraomo ir Loto, Jokūbo ir Ezavo) pavojus ir pasitikėjimo Dievo pažadais privalumus.

Mokoma pastebėti, kad visi žmonės nori, kad jie būtų mylimi ir gerbiami (Ezavas, Jokūbas, Juozapo broliai, Egipto valdytojas).

C. Bažnyčia ir liturgija.

Aptariant Jokūbo ir jo palikuonių gyvenimą, atkreipiamas dėmesys, kad Dievas yra ištikimas savo duotam pažadui laiminti Abraomo palikuonis, kurie yra įvardijami kaip Dievo tauta. Mokiniai mokomi pastebėti, kaip Dievas ištikimai rūpinasi savo išrinktais žmonėmis, ugdo jų charakterį (Abraomas, Jokūbas, Juozapas).

D. Biblinis dvasingumas.

Mokiniai klausydami, skaitydami ir aptardami Biblijos veikėjų (Abraomo, Izaoko, Jokūbo, Juozapo) gyvenimo įvykius, mokosi susieti savo patirtis santykiuose su artimiausios aplinkos žmonėmis. Samprotauja apie pažadų laikymosi, atleidimo, pasitikėjimo Dievu svarbą kasdieninėse gyvenimo situacijose.

E. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis.

Ugdomas suvokimas, kad pasivaikščiojimas gamtoje ir gyvūnų stebėjimas nėra vien tik pramoga. Skatinama apsvarstyti šią veiklą, kaip būdą patirti Dievo apreiškimą kūrinijoje ir ugdytis pagarbų santykį su ja.

Mokiniai skatinami suvokti, kad atsakingai vartodami jiems teikiamus išteklius (maistą, daiktus), jie gali prisidėti prie pagalbos stokojantiems.

6.1.3. 3 klasė

A. Šventojo Rašto pažinimas.

Aptariant Išėjimo ir Pakartoto Įstatymo knygas, ugdoma kompetencija suprasti, kad Biblijos pasakojimai apie žydų tautos išėjimą iš Egipto yra Dievo atskleistos Atpirkimo istorijos dalis (Išėjimo knyga, Pakartoto Įstatymo knyga). Nupasakoja pagrindinius įvykius apie izraelitų išėjimą iš Egipto ir klaidžiojimą dykumoje. Apibūdina pagrindinius veikėjus Mozę, Aaroną, Miriam, Kalebą, Jozują.

Išvardija 10 Dievo Įsakymų ir juos paaiškina pagal NMK 6-12 klausimus. Moka atmintinai Pakartoto Įstatymo 6, 4-7. Moka atmintinai Penkiaknygės knygų pavadinimus iš eilės ir gali apibendrintai paminėti pagrindinius jų turinio akcentus. Savarankiškai suranda Biblijos eilutę pagal pateiktą nuorodą.

Suranda ir skaito Biblijos ištrauką pagal pateiktą nuorodą, išsako samprotavimus apie perskaitytą tekstą, užduoda klausimus, lygina su savo gyvenimu.

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

Kalbama apie tai, kaip Dievas išreiškė savo rūpestį savo tauta parūpindamas žydams maisto, vandens ir 10 Dievo Įsakymų, kaip jie klaidžiojo dykumoje. Plečiamas Dievo savybių pažinimas, pristatant Dievą, kaip aprūpintoją (mana, vanduo, putpelės) ir tiesos šaltinis (10 Dievo Įsakymų). Mokoma suprasti, kad Dievo vardas „Aš esu“ atskleidžia Dievą, neturintį nei pradžios, ne pabaigos/Amžiną Dievą.

Supažindinama su žydų Paschos ir aukos už nuodėmes koncepcija. Yra mokomi pastebėti Paschos avinėlio sąsajas su Jėzaus atperkančia auka ant kryžiaus. Mokytojo padedami susieja 10 Dievo Įsakymų su kai kuriais Jėzaus pamokymais Kalno pamoksle. Pagilina ir pritaiko 10 įsakymų kasdienėse situacijose. Atpažįsta Jėzaus, kaip Dievo Avinėlio simboliką mokytojos pateiktuose meno kūriniuose.

Išvardija pagrindinius žmogaus fizinius ir dvasinius poreikius ir diskutuoja, kaip Dievas pasirūpino izraelitų poreikiais dykumoje, kaip skirtingai žmonės reagavo į Dievo rūpestį. Analizuodami kitų žmonių reakcijas mokosi atpažinti savo reakcijas. Teisingumas, gailestingumas

Aptaria 10 Egipto nelaimių (Išėjimo 11-12) ir kaip jos siejosi su to meto egiptiečių religija. Skiria krikščionišką pasaulėžiūrą nuo kitų pasaulėžiūrų.

Gerbia kitų žmonių apsisprendimo laisvę. Atpažįsta keletą religinių simbolių.

C. Bažnyčia ir liturgija.

Analizuoja pagrindinius ST bažnyčios bruožus (Izraelio tauta, padangtė, Dievo garbinimo ritualai). Paaiškina, kuo gali prisidėti prie bendruomenės gerovės. Pasakoja kaip švenčiamos bažnytinės šventės, paaiškina jų esmę.

D. Biblinis dvasingumas.

Analizuoja 1-4 Dievo Įsakymų pritaikymą kasdieniame gyvenime. Išreiškia padėką Dievui už Jo rūpestį fiziniais ir dvasiniais poreikiais. Moka Viešpaties maldą.

Analizuoja 5-10 Dievo įsakymų pritaikymą kasdieniame gyvenime, Atpažįsta, kokie veiksmai rodo konkrečių Dievo įsakymų nepaisymą. Gerumas, dosnumas, nuolankumas.

E. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis.

Su mokytojo pagalba aptaria kaip Dievo įsakymai apibūdina žmogaus santykį su valdžiomis (Dievu, tėvais, mokytojais, vadovais). Aptaria, kaip 6, 10 įsakymai siejasi su tausojimo nuostatomis. Mokiniai skatinami

Nusako būdus, koks žmogaus elgesys rodytų pagarbų ir dėkingą santykį su augintiniais, gamta, laukiniais gyvūnais. Išvardina kelis teigiamo ir neigiamo žmogaus poveikio gamtai pavyzdžius.

Mokosi pastebėti žmonių fizinius ir dvasinius poreikius, aptaria būdus, kaip galima pasirūpinti tais poreikiais.

6.1.4. 4 klasė

A. Šventojo Rašto pažinimas.

Aptariamos Jozuės, Teisėjų, Rūtos knygos. Kalbama, kad Biblijoje pateikiamos istorijos yra patikimos, padedančios pasirinkti teisingai. Nupasakoja pagrindinius Biblijoje užrašytus įvykius, užimant ir apgyvendinant Kanaaną (Jozuės knyga, Teisėjų knyga, Rūtos knyga). Apibūdina pagrindinius veikėjus Jozuę, Kalebą, Gedeoną, Samsoną, Deborahą, Rūtą.

Naudojantis pagalbinėmis priemonėmis apibrėžia Penkiaknygės (viso Šventojo Rašto pamato) struktūrą. Atpažįsta Senojo ir Naujojo Testamentų knygų pavadinimus. Susipažįsta su įrankiais, padedančiais geriau suprasti tekstą (žemėlapiai, mobiliosios Biblijos programėlės) ir su pradeda jomis naudotis su pagalba.

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

Dievo teisingumas, gailestingumas, visažinojimas. Pateikia pavyzdžių, kaip Dievas laimina paklusnumą Jo Žodžiui (Jozuės, Rūtos gyvenimai).

Mokytojo padedami ugdomi kompetenciją išvelgti ir paaiškinti ryšį tarp Rūtos ir Dievo plano atnešti išgelbėjimą visoms tautoms per vieną iš jos palikuonių-Jėzų. Bozas-atpirkėjas. Pasakoja Jėzaus stebuklus, akcentuojant tikėjimą ir nuodėmių atleidimą.

Apibūdina stabmeldystės koncepciją ir paaiškina jos pavojus žmogaus santykyje su Dievu ir artimu.

Su mokytojo pagalba išskiria to meto pagoniškų tautų papročius ir lygina juos su izraelio tautos santykiu su Dievu.

C. Bažnyčia ir liturgija.

Pasakoja apie jų lankomos Bažnyčios šventes, lygina jų šventimo tradicijas ir prasmes su kitų klasiškų Bažnyčių ir šeimų tradicijomis.

D. Biblinis dvasingumas.

Apibūdina, kaip Dievas atskleidė savo planus Jozuei ir diskutuoja, kaip šiais laikais žmonės gali pažinti Dievo valią. Įvardija, kaip Dievo Žodis padeda pažinti Dievą ir išreikšti savo jausmus.

Aptardami Jozuės drąsą ir pasitikėjimą Dievu, mokosi suprasti, kaip Dievo Žodžio pažinimas ir pasitikėjimas Dievu padeda įveikti gyvenimo sunkumus. Apibūdina kokią įtaką (ne)paklusnumas įdaro šeimai, bendruomenei, visuomenei.

E. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis.

Mokytojo paaginti mokiniai įvardija kelias dideles problemas, kurias pastebi savo artimoje aplinkoje (šeimoje, klasėje, bendruomenėje, kaimynystėje). Kuria planą, kaip galėtų konkrečiai prisidėti prie vienos iš problemų sprendimo.

6.2. Mokymosi turinys 5–8 klasės

7.2.1. 5 klasė

A. Šventojo Rašto pažinimas.

Tyrinėdami Biblijos istorijas (1-2 Samuelio knygos; 1 Karalių 1-11; Jėzaus palyginimai apie Dievo karalystę (Mato 13 skyrius), Kalėdų, Velykų istorijos) mokiniai mokomi pastebėti, kaip Šventojo Rašto istorijos siejasi su mokinių gyvenimo patirtimis ir teikia vertingų išvalgų bei pamokymų. Mokiniai susipažįsta Biblijoje aprašyta izraelio tautos istorija Izraelio karalystės laikotarpiu (1-2 Samuelio bei 1 Karalių 1-11). Ugdoma kompetencija išvelgti pasikartojančius dėsningumus žmonių santykiyje su Dievu, pastebimus nuo patriarchų laikotarpio (nuodėmės ratas). Apibūdina svarbiausius įvykius pranašo Samuelio ir trijų pirmųjų Izraelio karalių (Sauliaus, Dovydo, Saliamono) gyvenimuose ir tarnystėje. Analizuoja parinktus Biblijos tekstus ir įvardija aktualius pavyzdžius iš asmeninės patirties. Įvardija pagrindines Senojo Testamento knygų grupes. Nusako bendrais bruožais istorinių, išminties ir pranašų knygų ypatumus, pagrindines temas. Cituoja atmintinai 23 ir 100 psalmes.

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

Mokomi išvelgti, kaip karališkieji Dievo atributai (suverenumas, galybė, šlovė, teisingumas) dera su Dievo gailestingumu, kantrybe. NMK 18-23

Su mokytojo pagalba pradeda išvelgti Jėzaus, kaip galingo ir nuolankaus tarno (pranašo ir karaliaus) bruožus nagrinėdami Jėzaus gimimo, kančios ir prisikėlimo istorijas.

Tyrinėja pranašo Samuelio, karalių Dovydo, Sauliaus, Saliamono gyvenimų patirtį, kuomet jų įsiklausymas į Dievo paraginimus darė teigiamą įtaką visos tautos gyvenimui. Analizuoja pavyzdžius iš savo gyvenimo, kuomet įsiklausymas į Dievo paraginimus atnešė teigiamus pokyčius į tarpusavio santykius. Lygina karaliaus Dovydo drąsaus pasitikėjimo Dievu įtaką dorai lyderystei su karaliaus Sauliaus baimėmis, polinkiu atmesti Dievo perspėjimus bei jo nesėkmėmis valdant tautą. Analizuojamos nesėkmės pirmųjų Izraelio karalių valdyme ir asmeniniame gyvenime, jų priežastys ir pasekmės. Drąsinami suvokti, kad nepaisant žmogaus karališkos prigimties (nes esame sukurti pagal Dievo atvaizdą), jame glūdi ir nuodėminga prigimtis, kuri pasireiškia noru būti nepriklausomu nuo Dievo.

Tyrinėdami karaliaus Sauliaus susidūrimus su okultinėmis praktikomis, apibrėžia okultizmo sąvoką, analizuoja, kas yra rašoma Šventajame Rašte apie okultizmo pavojus, samprotauja apie būdus, kaip atsispirti neigiamai okultizmo įtakai.

C. Bažnyčia ir liturgija.

Atpažįsta Bažnyčios, kaip Dievo karalystės ambasados vaidmenį ir atsakomybę. Mokosi pastebėti tarnaujančios lyderystės apraiškas savo bendruomenėje. Aiškinasi Dievo pateptojo smapatą izraelio karalystės laikotarpiu ir dalinasi išpūdžiais, vidiniais pastebėjimais apie stebėtus šiuolaikinių Dievo tarnų paskyrimo tarnystei įvykius. Aptaria, kaip savo talentus galėtų panaudoti vietinės bendruomenės gyvenime. Aptaria tikėjimo raiškos būdus ir formas.

D. Biblinis dvasingumas.

Ugdoma kompetencija reflektviai skaityti Šventąjį Raštą ir atkreipti dėmesį į vidinius Šventosios Dvasios paraginimus. (Ramybės laikas su Dievu) Aptariama, ką reiškia klausytis ir girdėti Dievą. Pateikiama pavyzdžių iš savo ar kitų žmonių gyvenimo. Pateikia pavyzdžių apie Dievo paraginimą.

Aptaria aktyvaus klausymosi svarbą tarpusavio santykiuose. Analizuoja gyvenimiškus pavyzdžius, kuomet prisimintos ir pritaikytos Šventojo Rašto tiesos (pvz. 10 Dievo Įsakymų) padėjo išspręsti konfliktines

situacijas. Analizuoja pykčio, išdidumo teigiamus ir neigiamus aspektus veikloje ir santykiuose. Atpažįsta ir įvardija savo ir klasės draugų stipriąsias charakterio savybes ir talentus. Mokosi suvokti laiko įprasminimo būdus, stengtis prasmingai pasirinkti laisvalaikio būdus.

E. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis.

Prisimindami Pradžios knygoje aprašytą Dievo suteiktą vadovavimo kūrinijai mandatą žmogui, aptaria Dievo vertinamos lyderystės bruožus ir lyderystės atsakomybę. Aptaria būdus, kaip dora lyderystė galėtų pasireikšti santykyje su kūrinija ir patikėtomis atsakomybėmis. Nagrinėjamos tokios sąvokos kaip sąžiningumas, pasiaukojimas, nuolankumas, teisingumas, pagarba.

7.2.2. 6 klasė

A. Šventojo Rašto pažinimas.

Aptaria Dievo Žodžio svarbą gyvenimo pasirinkimams (Biblija yra Kūrėjo instrukcija žmogui). Tęsia pažintį su Izraelio istorija, nagrinėdami Biblijos užrašytas istorijas suskilusios karalystės, tremties ir sugrįžimo iš tremties laikotarpiu (1-2 Karalių knyga, 1–2 Metraščių knyga, didžiųjų ir mažųjų pranašų knygos). Ugdoma kompetencija išvelgti, analizuoti pasikartojančias nepaklusnumo/nuodėmės apraiškas ir jos pasekmes (tremtis) bei Dievo ištikimybę savo išrinktajai tautai. Studijuojamos Esterės, Danieliaus, Nehemijo gyvenimo istorijos. Jos susiejamos su atitinkamais įvykiais Biblijoje. Ieškoma sąsajų su ankstesnėse klasėse aptartais Biblijos įvykiais bei veikėjais. Nagrinėja kelis fragmentus iš pranašo Izaijo pranašystes apie Mesijo atėjimą. Yra mokomi susieti pateiktas Izaijo pranašystes su Jėzaus Kristaus gyvenimo įvykiais.

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

Pradedama suvokti, kad Dievo rūstybė, pasireiškianti įvairiomis sudrausminimo priemonėmis, yra ištikimosios Dievo meilės išraiška (Babilono tremtis, Nehemijas, Izaijas). Sieja, išvelgia sąsajas išgelbėjimas iš tremties (Egipto, Babilono) Senajame Testamente ir išgelbėjimo iš nuodėmės Naujajame Testamente. NMK 24-31.

Savais žodžiais paaiškina, kokius Jėzaus Kristaus kančios bruožus pastebėjo skaitydami Izaijo 53 skyrių. Moka atmintinai Jono 11, 25-27. Apmąsto Biblijoje aprašomą nuolat pasikartojantį žmonių nutolimą nuo Dievo ir tragiškas to pasekmes ir ugdosi gebėjimą išvelgti Gelbėtojo ilgesį Senojo Testamento pranašų žodžiuose.

Su mokytojo pagalba nagrinėdami Esterės, Danieliaus, Nehemijo gyvenimo istorijas ir su tuo susijusius istorinius įvykius išvelgia tapatybės suvokimo, bendruomenės, tikėjimo Dievu svarbą ištvėriant sunkumus. Diskutuoja apie Dievo žodžio ir išmintingų patarimų svarbą priimant teisingus sprendimus, ištvėriant išbandymus.

Nagrinėdami Biblijos veikėjų istorijas (Danielius, Estera, Nehemijas) mokosi atpažinti ribą tarp pagarbaus santykio su kitaip mąstančiais žmonėmis ir savo krikščioniškos tapatybės stiprinimo.

C. Bažnyčia ir liturgija.

Įsimena Apaštališkąjį išpažinimą. Samprotauja, kad Bažnyčia yra reikalinga, kad nenuklysti nuo tikėjimo. Mokosi suprasti, kad dalyvavimas tikinčiųjų bendruomenės gyvenime padeda puoselėti santykį su Dievu ir žmonėmis.

D. Biblinis dvasingumas.

Pasikartoja/ Įtvirtina žinias apie tokius maldos aspektus, kaip padėka, savo ir kitų poreikių išsakymas, išpažintis, atgaila. Nagrinėja Danieliaus maldą už Jeruzalę (Danieliaus 9, 1-19) ir išskiria tris tos maldos komponentus (padėka, prašymas, atgaila). Mokosi vesti Biblijos skaitinių dienoraštį, skiria laiką Dievui.

Savo pasirinktomis priemonėmis iliustruoja, kaip vieno iš Biblijos veikėjų gyvenimas juos įkvepia labiau pasitikėti Dievu.

E. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis.

Danielius. Estera, Nehemijas Tikėjimas Dievu ir tarnavimas visuomenei, kurioje gyveni. Malda už žmones.

7.2.3. 7 klasė

A. Šventojo Rašto pažinimas.

Mesianistinės pranašystės Senajame Testamente. Tarptestamentinio laikotarpio istorija. Evangelijų ir jų autorių apžvalga ir palyginimas. Jėzaus Kristaus gyvenimas sinoptinėse Evangelijos (Mato, Morkaus, Luko). Analizuoja Biblijos ištraukas, atskleidžiančias Atpirkimo planą Senajame Testamente ir jo kulminaciją, aprašomą Naujajame Testamente. Pateikia keletą keletą Senojo Testamento sandoros pavyzdžių. Susieja Senojo Testamento pranašus su jų išsakyta žinia ir parašo atsaką šių dienų reakcijoms į Dievą. Palygina Senojo ir Naujojo Testamento sandoras.

Įvardija pagrindinius Naujojo Testamento įvykius chronologine tvarka. Apibrėžia Jėzaus Kristaus misiją. Įvardija visas Naujojo Testamento knygas. Geba atskirti evangelijų autorių akcentus, aprašant Jėzaus gyvenimą ir geba paaiškinti, kokiai auditorijai buvo skirtos atskiros evangelijos. Žino, kas yra evangelijos, kodėl jų keturios, kuo jos panašios ir kuo skiriasi.

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

Trejbės doktrina ir Jėzaus vieta joje. Pasikartoja NMK 1-31 klausimus. Dievo visažinojimas (pranašysčių išsipildymas). Geba paaiškinti, kaip Matas įrodo, kad Jėzus yra žadėtasis Mesijas. Šventosios Dvasios vaidmuo tikinčiojo gyvenime (Jono evangelija). Paaiškina kodėl Jono 1, 1–14 yra svarbi ištrauka argumentuojant Jėzaus Kristaus, kaip Dievo Sūnaus Trejbėje doktriną. Išvardija apaštalo Jono pateikiamus Šventosios Dvasios apibūdinimus ir argumentavimą apie Šventąją Dvasią, kaip Trejbės asmenį.

Jėzaus Kristaus doktrina evangelijoje pagal Joną. Jėzaus Kristaus mirtis ir prisikėlimas - išgelbėjimo doktrina. Atpažįsta, kaip Jėzaus tarnystė išpildė Senojo testamento sandorų reikalavimus. Samprotauja apie tai, kaip vyksta išgelbėjimas ir ugdomi dėkingumą ir pagarbą Dievui.

Analizuoja Jėzaus susitikimo su kitais žmonėmis istorijas Jono Evangelijoje ir remdamasis jomis paaiškina, kaip žmogus gali susitaikyti su Dievu (Jono 1, 1–14)

Lygina įvairių krikščioniškų konfesijų raišką, mokosi išvelgti vienybę skirtybėse. Identifikuoja didžiąsias pasaulio religijas, jas klasifikuoja. Atpažįsta kitų religijų simbolius ir juos paaiškina.

C. Bažnyčia ir liturgija.

Remdamiesi Jėzaus žodžiais pasako, kad bažnyčios pamatas yra Jėzaus mokymas. Mokosi pastebėti, kaip Jėzaus žodžiai siejasi su Senojo Testamento pranašų žodžiais.

D. Biblinis dvasingumas.

Jėzaus mokymas apie maldos svarbą (Mato 6, 5-13) ir savo maldos gyvenimo analizė.

Morkaus evangelijos kontekste analizuoja/ lygina Jėzaus sampratą apie sėkmingą gyvenimą su savo samprata apie sėkmingą gyvenimą. Paaiškina biblinį sėkmės suvokimo koncepciją. Aptaria sėkmingų žmonių bruožus lygina juos su Jėzaus apibūdinama sėkme. Paaiškina kuo dažnai pasitaikantis sėkmės suvokimas skiriasi nuo biblinio. Kokią vietą vertybių prioritetuose užima santykis su Dievu/tikėjimas. Analizuoja Jėzaus sėkmę tarnaujant kitiems (Pavyzdžiai iš Morkaus evangelijos 3, 7, 10, 13 skyrių).

E. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis.

Analizuoja gailestingumo, tarnystės atvejus, aprašytus Luko evangelijoje. Įsiklauso į Dievo kvietimą atsiliesti į žmonių, esančių ribinėse situacijose poreikius. Auksinė taisyklė ir meilė kitiems (Luko 6,31). Diskutuoja kaip tikintieji galėtų atspindėti tėvo nuostatas (Istorija apie du sūnus Luko 15, 11-32) santykiuose su kitaip galvojančiais žmonėmis. Analizuodami socialines problemas taiko Jėzaus tarnystės principus. Geba pastebėti vienišus žmones ir juos paremti. Pateikia gailestingumo pavyzdžių Šventajame Rašte.

7.2.4. 8 klasė

A. Šventojo Rašto pažinimas.

Įvykiai po Jėzaus Kristaus Prisikėlimo, sekminių istorija ir ankstyvosios krikščionių bažnyčios pradžia, persekiojimai ir tikinčiųjų skaičiaus augimas Azijoje ir Europoje. Apaštalo Pauliaus atsivertimas, misijų kelionės, Pauliaus ir kitų NT autorių laišakai. Eschatologinis pasakojimas Apreiškimo knyga. Žino, kad Apaštalų darbų knyga prasideda Jėzaus paėmimu į Dangų ir sekminėmis.

Kultūrinis istorinis ankstyvosios krikščionių bažnyčios kontekstas. Parašo įsivaizduojamą žinutę į laikraštį apie Apaštalų darbų 2, 1-13 ir naudodamiesi Šventojo Rašto nuorodomis apibūdina Šventosios Dvasios vaidmenį ir įtaką pirmųjų krikščionių gyvenime. Naudojasi žemėlapiais ir Šventojo Rašto ištraukomis ir pažymi svarbiausius apaštalo Pauliaus misijų kelionių taškus. Bendrais bruožais nusako evangelijų, laiškų ir apreiškimo knygos ypatumus, pagrindines temas.

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

Paaiškina, kas yra Šventoji Dvasia. Paaiškina šventosios Dvasios atsiuntimo per sekmines prasmę. Mokosi atpažinti Šventosios Dvasios darbą tikinčiojo gyvenime (ap. Pauliaus laišakai). Mokosi NMK 31-41 klausimus.

Nagrindėdami Naujojo Testamento laiškus mokosi išvelgti, kad Dievo Atpirkimo planas yra skirtas viso pasaulio žmonėms per tikėjimą Jėzaus auka.

Tyrinėdami laišką romiečiams analizuoja nuodėmės, malonės ir tikėjimo doktrinas. Diskutuos apie tai, kad suvokimas apie Atpirkimo poreikį ateina giliai įsisamoninus savo nuodėmingumą. Paaiškina, kaip tikėjimas Jėzumi Kristumi padeda giliau pažinti Dievą.

Išvardija Kristaus įsteigtus šventus sakramentus. Remiantus Šventuoju Raštu lygina įvairių bažnyčių sakramentų esmę.

C. Bažnyčia ir liturgija.

Remiantis Šventuoju Raštu analizuoja Evangelikų reformatų sakramentų esmę. Vienybė ir bendrystė (laiškas efeziečiams). Sveikos Bažnyčios bruožai (Laiškas Titui). Bažnyčios ateities vizija (Apreiškimo knyga)

D. Biblinis dvasingumas.

Išteisinimas tikėjimu, Dvasios vaisiai (Laiškas Galatams). Tikėjimas ir savikontrolė (laiškas Hebrajams).

Tikinčiojo gyvenimo aprašymas laiške romiečiams (laisvė Kristuje, kova su nuodėme, saugumas Dievo meilėje, dvasinės brandos kelias). Dosnumas (Laiškai Korinto bažnyčiai). Pasirinkimai (Laiškas kolosiečiams). Atleidimas (laiškas Filemonui). Ištvėrmė (Jokūbo laiškas).

E. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis.

Tyrinėja kaip socialinė misija yra apibrėžiama Senajame ir Naujajame Testamente. Sukuria evangelizacinio projekto planą ir jį įgyvendina. Apgalvoja, kaip projekte bus atsiliesta į fizinius ir dvasinius žmonių poreikius.

7.3. Mokymosi turinys. 9–10 klasės

7.3.1. 9-10 klasė

A. Šventojo Rašto pažinimas.

Unikali Biblijos skleidžiama žinia analizuojama diskutuojant tokiais klausimais: Kodėl mums turėtų rūpėti knyga, parašyta žiloje senovėje? Ar Biblija yra aktuali šiuolaikiniams žmogui? Kaip suprasti Bibliją? Analizuojama konteksto ir viso Biblijos pasakojimo suvokimo svarba aiškinant atskiras Biblijos ištraukas. Analizuojamos Biblijos Kanono susiformavimo aplinkybės įvairiose tradicijose.

Įvardija Senojo ir Naujojo Testamento įvykius Dievo Sandoros su žmonėmis kontekste. Pasakoja ir įvertina atskirų Šventojo rašto (ST ir NT) knygų turinį, Išvardija Senojo Testamento paranašus ir pasako svarbiausias didžiųjų pranašų mintis.

Nusako ryšį tarp Senojo ir Naujojo Testamentų sandorų. Klasifikuoja visas Senojo ir Naujojo Testamentų knygas, analizuoja jų ypatumus ir sąsajas. Analizuoja biblinius motyvus meno kūrinuose.

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

Apibūdina Malonės Sandorą ir Dievo planą išganyti žmogų. Randa ir paaiškina paralelines Biblijos istorijas. Paaiškina Jėzaus misiją Trivienio Dievo plane. Jėzus Kristus -Dievas su mumis. NMK kartoja 31-41, mokosi 42-52.

Apibūdina Dievo išganymo planą, visagalybę, Dievo apvaizdą, atributus. Apibrėžia Trejybės asmenų tarpusavio santykius. Šventosios Dvasios vaidmuo siekiant vienybės su Kristumi. NMK kartoja 31-41, mokosi 42-52.

Analizuoja ir paaiškina Senojo Testamento pranašystes apie Jėzaus Kristaus atėjimą ir jas susieti su konkrečiais Jėzaus gyvenimo įvykiais ir žodžiais.

Dvejopa Jėzaus Kristaus prigimtis. Jėzaus Kristaus išgelbėjimo misija. Iziajo 53 skyriaus analizė Naujojo Testamento kontekste.

Žmogus sukurtas kaip vyras ir moteris. Biblinis lytiškumas, lyčių vaidmenys.

Mes- Dievo kūriniai. Žmogiškoji nesėkmė.

Analizuoja Dievo buvimo argumentus, krikščionių Dievo ir kitų požiūrių į Dievą skirtumus ir panašumus.

Kas yra pasaulėžiūra. Pasaulėžiūrų rūšys. Religijos sąvoka. Skirtingi požiūriai į Dievą. Dievo buvimo įrodymai. Krikščionybė kitų religijų kontekste. Krikščionybės išskirtinumas

C. Bažnyčia ir liturgija.

Bažnyčia kaip Dievo šeima, kurią sudaro tikintieji iš įvairių bažnyčių. Nagrinėja ekumeninio judėjimo istoriją ir raišką pasaulyje ir Lietuvoje.

Teologinės minties raidos periodai (Apaštalų amžius, Patristinis amžius, Viduramžiai ir Renesansas, Reformacija ir post-reformacinis laikotarpis, Modernieji amžiai). Žymiausi teologai. Ortodoksija. Erezija

D. Biblinis dvasingumas.

Remiasi Šventuoju Raštu apibūdinant savo santykį su Dievu. Savarankiškai pasirenka asmeninių Biblijos studijų temas, jas fiksuoja, reflektuoja Biblijos skaitinių dienoraštyje.

Apibūdina teologijos naudą dvasiniam augimui. Diskutuoja apie tai, kaip reiškiasi tikras dvasingumas kasdienybėje. Aptaria norą dalintis Evangelijos žinia kaip dvasingumo vaisių.

E. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis.

Remdamasis Dievo charakterio ir Jėzaus tarnystės pavyzdžiais kuria strategijas kaip pagerinti bendruomenės gyvenimą.

Sielovados ir labdaros pagrindai. Ižvelgia socialinę tikinčiojo atsakomybę apibrėžtą Šventajame Rašte.

7. Pasiekimų vertinimas

Evangelikų reformatų tikybos pamokose siekiant nustatyti mokinių pasiekimus, siūloma nenaudoti pažymių sistemos. Mokytojai gali laisvai pasirinkti kaip mokiniams komunikuos apie jų pasiekimus, mokymosi pažangą.

Siūloma taikyti formuojamąjį ugdomąjį vertinimą. Jo tikslas yra padėti vaikui mokytis, numatant mokymo(si) uždavinius, kryptį, konkrečius žingsnius, mokymosi perspektyvą. Formuojamasis ugdomasis vertinimas vyksta nuolat ugdymo proceso metu ir ne pamokos metu – stebint, kaip mokiniai elgiasi, kaip bendrauja ir bendradarbiauja ir t.t.

Taikomos įvairios formuojamojo vertinimo strategijos – stebėjimas, klausinėjimas, diskusijos, užduočių analizavimas bei aptarimas ir kt.

Grįžtamoji informacija mokiniui dažniausiai teikiama žodžiu, o prireikus – ir raštu. Tokiu atveju mokytojas rašo komentarą į sąsiuvinius, kontrolinių darbų, testų lapus ar pan. Informacija pateikiama apie mokinio mokymosi eigą, esamus pasiekimus ar nesėkmes, ką reikėtų daryti, kad pasiekimai būtų geresni..

Vertinama tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojama ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokiniai.

Pasiekimų lygių požymiai aprašyti išskiriant keturis pasiekimų lygius: slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Pasiekimų lygiai siejami su mokinio pasiekimų įvertinimu pažymiais: slenkstinis lygis (I) – 4, patenkinamas lygis (II) – 5-6, pagrindinis lygis (III) – 7-8, aukštesnysis lygis (IV) – 9-10.

8. Pasiekimų lygių požymiai

1-2 klasė

Pasiekimų lygiai			
Pasiekimų sritis A			
I	II	III	IV
A1.1	A1.2	A1.3	A1.4
A2.1	A2.2	A2.3	A2.4

Pasiėkimų sritis B			
B1.1	B1.2	B1.3	B1.4
B2.1	B2.2	B2.3	B2.4
B3.1	B3.2	B3.3	B3.4
B4.1	B4.2	B4.3	B4.4
